

УДК 330.322

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-1-9>

Вецепура Н.В.

кандидат економічних наук, доцент
ПВНЗ «Київський університет культури»

Смагло Н.В.

магістр спеціальності «Економіка»
ПВНЗ «Київський університет культури»

Vecsepura Natalia

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Private Higher Educational Institution «Kyiv University of Culture»

Smaglo Nadezhda

Master of specialty «Economics»
Private Higher Educational Institution «Kyiv University of Culture»

ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА З ПОЗИЦІЙ СТРАТЕГІЧНОГО КОНТЕКСТУ

INCREASING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE ENTERPRISE FROM THE POSITION OF STRATEGIC CONTEXT

У статті проаналізовано основні макроекономічні показники розвитку економіки України за період 2016–2020 рр., а також наведено результати інвестиційної привабливості України за виміром Європейської бізнес-асоціації. Авторами наведено чинники, що впливали на динаміку макроекономічних показників. Зазначено, що в сучасних умовах господарювання корупція, відтік робочої сили, політична і економічна турбулентність є основними стримуючими чинниками можливого підвищення індексу інвестиційної привабливості. Сформульовано авторські пропозиції щодо підвищення інвестиційної привабливості країни шляхом розроблення й упровадження стратегії інвестиційної привабливості промислового підприємства, визначено та наведено етапи розроблення стратегії інвестиційної привабливості промислового підприємства.

Ключові слова: макроекономічні показники, інвестиційна привабливість, капітальні інвестиції, чинники впливу, промислове підприємство, стратегія.

В статье проанализированы основные макроэкономические показатели развития экономики Украины за период 2016–2020 гг., а также приведены результаты инвестиционной привлекательности Украины за измерением Европейской бизнес-ассоциации. Авторами приведены факторы, которые влияли на динамику макроэкономических показателей. Отмечено, что в современных условиях хозяйствования коррупция, отток рабочей силы, политическая и экономическая турбулентность являются основными сдерживающими факторами возможного повышения индекса инвестиционной привлекательности. Сформулированы авторские предложения по повышению инвестиционной привлекательности страны путем разработки и внедрения стратегии инвестиционной привлекательности промышленного предприятия, определены и приведены этапы разработки стратегии инвестиционной привлекательности промышленного предприятия.

Ключевые слова: макроэкономические показатели, инвестиционная привлекательность, капитальные инвестиции, факторы влияния, промышленное предприятие, стратегия.

An important element of intensification of investment processes is the investment attractiveness of both the country and in particular industrial enterprises. The high level of investment attractiveness provides a stable inflow of investments into the country, additional revenues to the state budget, a better social environment in the country and generally contributes to the well-being of the population. The article analyzes the main macroeconomic indicators of Ukraine's economic development for the period 2016–2020, as well as the results of Ukraine's investment attractiveness as measured by the European Business Association. The authors present the factors that influenced the dynamics of macroeconomic indicators. One of the main reasons for the deterioration of macroeconomic indicators is the low investment attractiveness of Ukraine for international strategic investors against the background of the actual lack of industrial policy. In modern economic conditions, the biggest challenges for Ukraine are slow economic growth and unfavorable demographics. The crisis situation caused by the pandemic of acute respiratory

disease COVID-19 both in the world and in Ukraine has significantly affected investment activities in the country. It is noted that in modern business conditions, corruption, distrust of the judiciary, outflow of labor, political and economic turbulence are the main deterrents to a possible increase in the index of investment attractiveness. Based on the definition of investment attractiveness, it is noted that in general the idea of the strategy of investment attractiveness of the enterprise is to use such management methods that will best affect the economic condition of the enterprise, the final results of its activities and opportunities to achieve them. Author's proposals for increasing the investment attractiveness of the country by developing and implementing a strategy of investment attractiveness of an industrial enterprise are formulated, the stages of developing a strategy of investment attractiveness of an industrial enterprise are defined and given. The strategy of investment attractiveness is interconnected with all other strategies of the main subsystems of the organization, representing the elements of its internal activities.

Keywords: macroeconomic indicators, investment attractiveness, capital investments, factors of influence, industrial enterprise, strategy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах економічної нестабільності загострюється необхідність урахування чинників часу під час обґрунтування рішень з управління інвестиційними процесами. З усіх господарських рішень, які доводиться приймати підприємствам, найбільшою складністю, невизначеністю і ризиком характеризуються саме інвестиційні рішення. У сучасних умовах інвестиції – основа відновлення та в подальшому основа якісної зміни господарської діяльності й її структурного вдосконалення. Мета інвестиційної діяльності полягає в акумулюванні інвестиційних ресурсів для досягнення економічного і соціального ефекту. Це, своєю чергою, забезпечить ефективність функціонування підприємств, сприятиме досягненню високих темпів їх розвитку, високого рівня конкурентоспроможності, що у цілому позитивно вплине на подальший розвиток економічних процесів у країні. У зв'язку із цим питання підвищення інвестиційної привабливості промислового підприємства є першочергово значимими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідженню проблеми щодо забезпечення інвестиційної привабливості підприємства присвячено праці таких відомих учених, як І. Бланк [1], А. Загородній [2], О. Коюда [3], Т. Майорова [4], Л. Савчук [5], І. Сазонець [6], О. Ситник [7], О. Ястремська [8] та ін. Незважаючи на коло питань, охоплених дослідженням, відзначимо, що деякі питання цього напрямку потребують подальшого дослідження. До таких питань можна віднести визначення особливостей взаємозв'язку стратегії інвестиційної привабливості із загальною стратегією економічного розвитку та розроблення стратегії інвестиційної привабливості, яка необхідна як логічне завершення будь-якої обдуманної дії. Усе це зумовило актуальність теми дослідження, вибір мети статті.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є аналіз результатів основних макроекономічних показників розвитку економіки України та інвестиційної привабливості для вирішення проблеми підвищення інвестиційної привабливості промислового підприємства з позицій стратегічного контексту.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Загальновідомо, що інвестиційна привабливість підприємства пов'язана з необхідністю під-

вищення рівня конкурентоспроможності продукції, її якості, структурної перебудови виробництва, створення необхідної сировинної бази для ефективного функціонування підприємств, вирішення соціальних проблем: необхідність забезпечення інвестиційної привабливості підприємства, особливо промислового, пов'язана також із соціально-економічним становищем України на сучасному етапі.

В останні роки Україна продовжує стійкі темпи впровадження глибоких структурних реформ, і до середини 2019 р. ця діяльність характеризувалася позитивними економічними та соціальними результатами.

Так, внутрішній валовий продукт (ВВП) у найбільш узагальненому вигляді характеризує економічну ситуацію в країні: за період 2016–2019 рр. він зріс більше ніж у 1,7 рази. Тільки в 2019 р. порівняно з 2018 р. він зріс на 11,7%. Спостерігалось збільшення і в 2020 р., за III квартал номінальний ВВП країни становив 1 156 797 млн грн, порівняно з II кварталом 2020 р. він збільшився (з урахуванням сезонного фактору) на 8,5% [9]. Підвищився і такий показник, як доходи населення. За аналізований період 2016–2019 рр. він зріс у 1,8 рази.

Водночас аналіз динаміки основних макроекономічних показників розвитку економіки України в 2016–2019 рр. (табл. 1) показав, що, незважаючи на позитивну тенденцію, їх зростання носить нестабільний характер. За даними Держстату, за 2019 р. обсяги реалізації промислової продукції в Україні зменшилися на 1,1% порівняно з 2018 р., що в абсолютному значенні становило 2,48 трлн грн. Із цього обсягу за межі країни було реалізовано промислової продукції на 650,4 млрд грн. За січень-листопад 2020 р. вітчизняної промислової продукції було реалізовано на 2,21 трлн грн, що на 2,8% менше, ніж за аналогічний період 2019 р. Із цього обсягу за межі країни було реалізовано промислової продукції на 633,66 млрд грн. [10]. Індекс промислового виробництва має тенденцію до зниження. Зокрема, падіння промислового виробництва за дев'ять місяців 2020 р. становило 7,0%. Найглибше падіння спостерігалось у виробництві товарів інвестиційного призначення – на 23,6% за дев'ять місяців 2020 р. Зниження сільськогосподарського виробництва становило 13,1%, сфери транспорту – 15,6% (у тому числі вантажообіг 16,6%, пасажирооборот – 54,4%) [9; 11; 12]. Доходи населення у 2019 р. становили майже 3,7 трлн грн, але обсяг витрат – 3,8 трлн грн, що свідчить про зменшення заощаджень населення на 116,2 млрд грн. Наявний дохід на одну особу

становив 67,5 тис грн. Номінальний ВВП країни за III квартал 2020 р. проти аналогічного кварталу 2019 р. зменшився на 3,5% та у розрахунку на одну особу за III квартал 2020 р. становив 27,67 тис грн.

У сучасних умовах господарювання найбільшими викликами для України є повільне економічне зростання та несприятлива демографія. Згідно з прогнозом The Economist Intelligence Unit, ВВП України на душу населення протягом 2020–2050 рр. зростатиме в середньому на 1,8% на рік.

Такими темпами Україна наздоганятиме Туреччину майже 40 років, а Польщу – 50, якщо вони «почекають на місці» [12]. Таке повільне зростання веде Україну все далі від Європи в економічному вимірі. Вузкий фундамент демографічної піраміди також серйозний стримуючий чинник для економіки на наступні десятиріччя. Згідно з даними базового прогнозу ООН, до кінця сторіччя населення України скоротиться до 25 млн осіб. Ключовою причиною значених викликів є деіндустріалізація. Згідно з даними Світового банку, додана вартість у промисловості України за 30 років у поточному доларовому вимірі скоротилася вдвічі, тоді як у Польщі та Туреччині зросла практично вчетверо.

Одними з головних причин цього процесу є погіршення інвестиційного клімату та низька привабливість України для міжнародних стратегічних інвесторів на тлі фактичної відсутності промислової політики держави.

Сталість позитивних тенденцій в економіці залежить від того, наскільки економічна система забезпечує первинне генерування інвестиційних ресурсів унаслідок відтворювального процесу на підприємствах та в економіці загалом, функціонування економічно обґрунтованого механізму визначення ефективності виробництв та забезпечення їхньої конкурентоспроможності [13, с. 16].

За 2019 р., який став четвертим роком поспіль зростання освоєних капітальних інвестицій, зростання становило 15,5% (на 16,4% – у 2018 р. та на 22,1% – у 2017 р.) з тенденцією до прискорення у III–IV кварталах. У 2019 р. змінилися драйвери інвестицій: на перші ролі вийшли промисловість і будівництво. Так, капітальні інвестиції в промисловості зросли на рекордні за останні роки 35% [9]. Ключови-

ми чинниками, що впливали на динаміку капітальних інвестицій у 2019 р. були: макроекономічна стабільність та, як наслідок, зниження інвестиційних ризиків; підвищення інвестиційної привабливості України; позитивні фінансові результати підприємств у попередніх періодах; збільшення капітальних видатків у бюджеті; повільне відновлення кредитування внутрішньою банківською системою; низька активність на ринку житлового будівництва; недостатня активність іноземних інвесторів.

Але показник індексу інвестиційної привабливості України, який вимірює Європейська бізнес-асоціація, є низьким та має тенденцію до зниження: у 2019 р. він знизився до рівня 2016 р. За результатами опитування за першу половину 2019 р. індекс становив 2,85 бали з п'яти можливих і виявився в негативній площині [14]. Для порівняння: показник попереднього періоду становив 3,07 і демонстрував нейтральне ставлення інвесторів до бізнес-клімату країни. Індекс інвестиційної привабливості України в другій половині 2020 р. опустився до 2,4 пункти з п'яти можливих, що свідчить про безпрецедентне погіршення настроїв керівників іноземних і українських компаній – членів Європейської бізнес-асоціації (ЄБА). Такий низький показник індексу було зафіксовано вперше з 2013 р.

Корупція, недовіра до судової системи, відтік робочої сили, політична і економічна турбулентність, яка турбує підприємців і змушує вести бізнес в умовах невизначеності, є основними стримуючими чинниками можливого підвищення індексу інвестиційної привабливості. Кількість незадоволених інвестиційним кліматом зросла та становить 57%.

Сьогодні однією з ключових особливостей пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19 стала інвестиційна пауза. Через збитки, понесені суб'єктами економічної діяльності, та вичікувальне ставлення інвесторів в умовах загальної невизначеності ситуації та турбулентності середовища спостерігається суттєве падіння інвестиційної активності протягом трьох кварталів 2020 р. поспіль приблизно на однаковому рівні – 34–36% [15]. Відповідно, у січні-вересні падіння використаних капітальних вкладень становило 35,4% і було найбільшим із 2010 р., що особливо помітно на тлі попереднього чотирирічного періоду високої

Таблиця 1

Основні макроекономічні показники розвитку економіки України за період 2016–2019 рр.

Показник	Одиниця виміру	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
ВВП (у фактичних цінах)	млн грн	2383182	2982920	3558706	3974564
Темпи зростання (до минулого року)	%	120,4	125,2	119,3	111,7
ВВП на душу населення	грн	55853,5	70224,3	84192,0	94589,8
Темпи зростання (до минулого року)	%	120,9	125,7	119,9	112,4
Обсяг реалізованої промислової продукції	млрд грн	2158,0	2625,9	3045,2	2480,3
Індекс промислового виробництва	%	102,8	100,4	101,6	98,2
Доходи населення	млн грн	2051331	2652082	3248730	3699346
Темпи зростання (до минулого року)	%	115,8	129,3	122,5	113,9
Обсяг капітальних інвестицій)	млрд грн	359,2	412,8	526,3	584,4
Темпи зростання (до минулого року)	%	131,5	114,9	127,5	111,0

Джерело: розроблено авторами на основі [9–11]

інвестиційної активності. Кризова ситуація, спричинена пандемією COVID-19 як у світі, так і в Україні, суттєво вплинула на інвестиційну діяльність у країні. Більшість економічних агентів узяла інвестиційну паузу: внутрішні інвестори – через утрату фінансових ресурсів через вплив на виробничу діяльність обмежувальних карантинних заходів, а також несприятливе зовнішнє середовище та низький попит у світі та в Україні; іноземні інвестори – через невизначеність щодо термінів та характеру поширення хвороби, очікування на поліпшення ситуації.

Так, поряд із незначним зростанням ВВП обсяги інвестицій у вітчизняну економіку поки що залишаються на низькому рівні через несприятливий інвестиційний клімат, що пояснюється недосконалою законодавчою базою, нерозвиненими фондовим ринком та фінансово-кредитною системою, потужним податковим тиском, неефективним використанням амортизаційних відрахувань, а також низьким рівнем трансформації заощаджень населення в інвестиції [4, с. 5].

Можливості здійснення інвестиційної діяльності підприємств визначаються їхнім фінансовим становищем, адже саме прибуткова господарська діяльність дає змогу підприємствам визначати загальний обсяг інвестицій з урахуванням стадії розвитку, пошук способів раціонального використання власних накопичень, включаючи можливі поєднання різних джерел фінансування. Але слід відзначити, що водночас інвестиційний потенціал підприємств суттєво різниться залежно від видів економічної діяльності. Сьогодні можливості функціонування та розширеного відтворення у сфері виробництва обмежує надмірна концентрація наявних доходів у секторі фінансових корпорацій. Реальний сектор економіки, тобто підприємства з виробництва кінцевих продуктів, функціонує в умовах низької рентабельності та, звісно, не може формувати ресурси розширеного відтворення.

У складних сучасних умовах вітчизняні підприємства зможуть вистояти переважно за рахунок активізації внутрішнього потенціалу і створення ефективного механізму взаємодії між усіма учасниками виробничого процесу. Вирішення цих завдань доцільно починати з формування загальної стратегії розвитку промислового підприємства.

Стратегія – це узагальнююча модель тривалих дій, необхідних підприємству для досягнення поставлених цілей за можливостей, що має підприємство. Інвестиційну стратегію промислового підприємства можна представити як генеральний план дій у сфері інвестиційної діяльності підприємства, що визначає пріоритети її напрямів і форм, характер формування інвестиційних ресурсів і послідовність етапів реалізації довгострокових інвестиційних цілей, забезпечуючи передбачений загальний розвиток підприємства.

Підприємство повинно максимально підвищувати свою інвестиційну привабливість, щоб інвестор вклав гроші саме в його проект, тому дефініція поняття «інвестиційна привабливість» має суттєве значення за активізації інвестиційного процесу, а більш повне його розуміння дасть змогу прискорити процес залучення іноземних інвестицій у промислові підприємства України. В економічній літературі немає од-

нозначного визначення дефініції «інвестиційна привабливість». На нашу думку, найбільш повним є таке визначення: інвестиційна привабливість – це відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості та вартості фінансових ресурсів у тій або іншій державі, регіоні або галузі. З іншого боку, це сукупність деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка зумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції [16, с. 8]. Виходячи з визначення інвестиційної привабливості, відзначимо, що у загальному розумінні ідея стратегії інвестиційної привабливості підприємства полягає у використанні таких методів управління, які найкраще впливатимуть на економічний стан підприємства, кінцеві результати його діяльності та можливості їх досягнення.

Послідовність упровадження стратегії інвестиційної привабливості в загальну стратегію розвитку підприємства наведено на рис. 1. На першому етапі визначаються соціально значущі завдання підприємства. У теорії американського менеджменту цей етап називають вибором загальної місії підприємства або його зовнішньої мети. При цьому визначаються довгострокові соціальні завдання, що забезпечують задоволення певної соціальної потреби, яка знаходиться поза межами підприємства. Ця вимога зумовлена обставиною, що підприємство – відкрита економічна система. Воно може функціонувати ефективно лише за умови, якщо буде забезпечувати досягнення певних зовнішніх цілей. У сформованій соціально-економічній ситуації в Україні дотримання цієї вимоги підприємствами всіх форм власності повинно регулюватися органами регіонального управління, бо від цього залежить можливість вирішення безлічі гостро назрілих соціальних завдань. Ми поділяємо точку зору тих авторів науково-практичних розробок, які вважають за доцільне виділяти стратегічні сфери й функціональні стратегії господарської діяльності. Під стратегічною сферою господарської діяльності розуміється така сфера діяльності, яка має самостійне ринкове завдання, тобто орієнтована на зовнішній стосовно підприємства ринок, може бути незалежною і самостійно керованою, має власну виробничу інфраструктуру (є структурним підрозділом підприємства).

Функціональні стратегії розробляються для тих функцій, які мають особливе значення для підприємства у цілому або для окремих сфер господарської діяльності. На думку Б. Карлофа, «незалежне формування функціональних стратегій – не піднята цілина ділового менеджменту, де, можливо, приховані величезні резерви ефективності» [17, с. 78]. Так, наприклад, на рівні окремої виробничо-господарської сфери велике значення має маркетингова діяльність, а на рівні підприємства – діяльність щодо забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємства.

Наступний етап включає процедури встановлення загальних та стратегічних цілей підприємства і цілей його стратегічних сфер діяльності. Цілі повинні бути конкретними, визначені в часі, мати кількісне або якісне вираження і поставлені перед кожним

структурним підрозділом підприємства. Якщо для якихось підрозділів не вдається сформулювати конкретні цілі, що відповідають загальним цілям підприємства, потрібно ставити питання про доцільність функціонування даного структурного підрозділу. Перелік загальних цілей підприємства може бути різним залежно від багатьох чинників, цілі також мають бути встановлені для кожного виду діяльності.

У числі загальних цілей у різних джерелах спеціальної літератури називають:

- прибутковість, яка може виражатися обсягом прибутку, доходом на інвестований капітал, розміром виплат дивідендів по акціях, відношенням прибутку до обсягів продажів;

- ринки, які досліджуються шляхом визначення частки ринку, обсягу продажу, ринкової (галузевої) ніші тощо;

- інвестиційна привабливість, яка оцінюється відповідними показниками;

- інноваційна активність (зростання потенціалу підприємства у сфері нових ідей, збільшення потоку нових ідей і т. д.).

Важливо підкреслити, що жоден із показників, що характеризує рівень досягнення названих цілей, не може самостійно служити кінцевим мірилом господарської діяльності підприємства. Необхідно планувати і контролювати систему показників, та оцінювати мету господарської діяльності, та визначати пріоритети кожного з них. Цілі стратегічних сфер господарської діяльності повинні базуватися на цілях, передбачених загальною стратегією підприємства.

Наступний етап – аналіз і оцінка зовнішнього оточення. Основні питання, на яких має зосереджуватися увага: виявлення чинників зовнішнього оточення, що впливають на певні боки господарської діяльності підприємства, вивчення й оцінка їх динаміки в певному часовому періоді; визначення можливих напрямів впливу зовнішнього оточення на досягнення загальногосподарських цілей підприємства. При цьому необхідно аналізувати чинники або причини їх зміни.

Процедури наступного етапу спрямовані на аналіз стану стратегічних сфер господарської діяльності, їхніх можливостей у досягненні поставлених цілей, виявлення сильних і слабких сторін цих сфер, можливих шансів і ризиків.

Кількість сфер, на яких потрібно зосередити увагу, може бути різною залежно від зовнішніх і внутрішніх умов, в яких функціонує підприємство. Від фактичного стану стратегічних сфер господарської діяльності залежить вибір стратегії, яка може максимально підвищити довгострокову конкурентоспроможність підприємства та ефективність його господарської діяльності. Тому необхідним етапом є розроблення стратегії інвестиційної привабливості як на рівні окремої сфери господарської діяльності, так і на рівні підприємства у цілому.

До умов досягнення інвестиційної привабливості промислового підприємства належать такі: у кожному наступному звітному періоді необхідно максимально збільшувати потенціал підприємства; темпи розвитку підприємства повинні бути оптимальними; ефективне функціонування підприємства має дося-

гатися більшою мірою за рахунок інтенсифікації виробництва за умови оптимізації матеріальних витрат. Виконання цієї умови зможе допомогти вивільнити невикористовувані ресурси і тим самим збільшити можливість більшого виробництва продукції; підприємство може ефективно розвиватися, маючи деяку частину недовикористаних потужностей. Якщо у підприємства знаходиться в запасі велика кількість ресурсів або готової продукції, йому буде дуже складно пристосовуватися під сучасні зміни.

На основі наведеного вище процес розроблення стратегії інвестиційної привабливості промислового підприємства складається з декількох етапів (рис. 2).

Ґрунтується така стратегія на залученні до управління та прийняття управлінських рішень у поточний момент або на довгострокову перспективу фахівців, менеджерів підприємства з метою дослідження показників оцінки ефективності виробництва, потенціалу підприємства, як виробничого, так і фінансового, оцінки його фінансового стану, фінансової стійкості, дослідження стану та активності підприємства на ринку, його ділової репутації, аналізу його капіталу та оптимізації його структури для досягнення більш високих показників ефективності функціонування досліджуваних підприємств.

Стратегія інвестиційної привабливості включає у свою структуру комплекс керованих показників ефективності виробництва, пріоритетні напрями підвищення ефективності функціонування підприємства.

Відповідальним та наступним етапом стратегічного планування після аналізу стану та визначення стратегічних сфер господарської діяльності є фінансовий аналіз і розроблення довгострокового фінансового плану. На підставі фінансових оцінок визначається реальність рішень, прийнятих попередньо на попередніх етапах стратегічного планування.

Аналіз фінансових показників дає змогу виявити критичні точки діяльності підприємства, визначити причини проблем і запланувати дії, спрямовані на їх вирішення. Серед безлічі фінансових показників особливе значення для визначення фінансової стійкості підприємства та аналізу стратегічних проблем мають такі показники: темпи зростання власних оборотних коштів; ділової активності підприємства на ринку; прибутковості (рентабельності). На підставі фінансових оцінок керівник підприємства може прийняти рішення про перерозподіл ресурсів між підрозділами, що випускають певні види виробів. І для функціональної стратегії, і для господарської важливо не лише сформулювати мету, а й розробити програми її реалізації. Ця робота виконується на наступних етапах стратегічного планування й є вихідною базою для так званого управління за цілями. Саме з використанням його методів стратегічні плани трансформуються у планові завдання конкретним робітником.

Тільки за рахунок формування стратегії інвестиційної привабливості промислового підприємства та її впровадження в стратегічний план можливо забезпечити відновлення і розвиток господарської діяльності, забезпечити або зберегти конкурентоспроможність у майбутньому в умовах постійної зміни зовнішнього середовища.

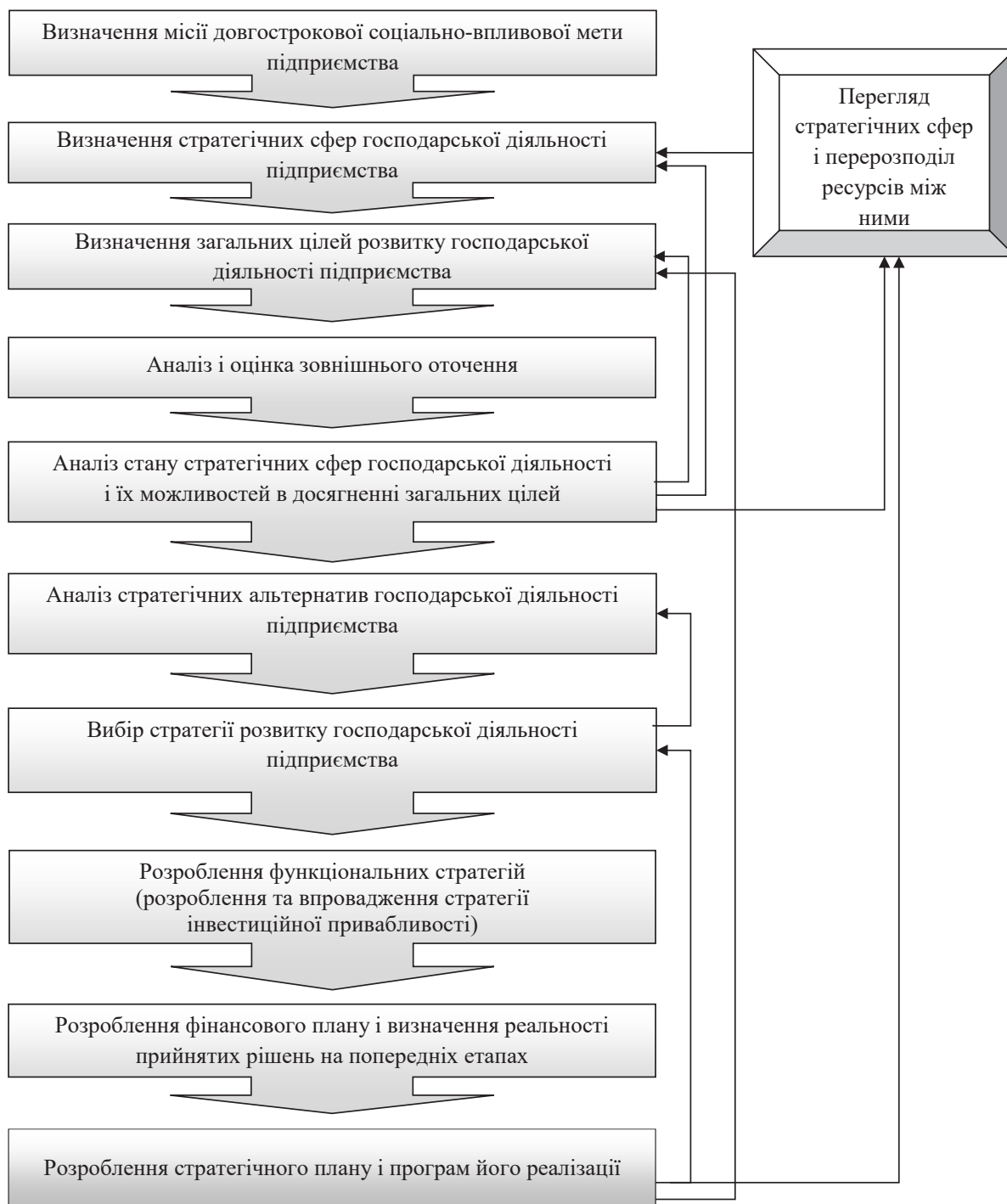

Рис. 1. Послідовність упровадження стратегії інвестиційної привабливості в загальну стратегію розвитку підприємства

Джерело: розроблено авторами

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок. Розроблення й упровадження стратегії інвестиційної привабливості як стратегії окремої сфери господарської діяльності повинні ґрунтуватися на точності, повноті та своєчасності інформаційної бази, що забезпечить ефективне стратегічне інвестування. Таким чином, страте-

гія інвестиційної привабливості взаємопов'язана з усіма іншими стратегіями основних підсистем організації, що представляють елементи її внутрішньої діяльності. Кінцева ефективність інвестиційної стратегії зумовлена не лише її власним змістом, а й тим, наскільки комплексно та органічно вона взаємопов'язана з усіма іншими спеціалізованими

Рис. 2. Етапи розроблення стратегії інвестиційної привабливості промислового підприємства

Джерело: розроблено авторами

стратегіями організації. Зміна зовнішнього і внутрішнього середовища вітчизняних підприємств ставить їх перед необхідністю створення спеціальної служби, що займається формуванням загальної стратегії розвитку господарської діяльності, а також формуванням, упровадженням стратегії інвестиційної привабливості та їх реалізацією. У цьому зв'язку зростає потреба в науково-практичних рекомендаціях, які, враховуючи закордонний досвід, дали б змогу підприємствам поліпшити не лише кількісні, а й якісні характеристики їхньої діяльності. В умовах подолання економічної кризи особливу значимість набувають пошук шляхів посилення трудової та господарської мотивації, вивчення і подальший розвиток теоретичних, методологічних і практичних розробок у цьому напрямі для забезпечення стратегічних орієнтирів.

Бібліографічний список:

1. Бланк І.О. Управління інвестиціями підприємства. Київ : Ніка-Центр, 2003. С. 83–93.
2. Загородній А.Г., Вознюк Г.А., Партин Г.О. Інвестиційний словник : навчальний посібник. Львів : Бескид Біт, 2005. 512 с.
3. Коюда О.П. Інвестиційна привабливість підприємства в умовах трансформації економіки : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01. Харків, 2003. 20 с.
4. Активізація інвестиційного процесу в Україні : колективна монографія / Т.В. Майорова та ін. ; за ред. М.І. Дибі. Київ : КНЕУ, 2012. 472 с.
5. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства : монографія / Л.М. Савчук та ін. Дніпро : Журфонд, 2019. 420 с.
6. Сазонець І.Л., Федорова В.А. Інвестування: міжнародний аспект : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 272 с.
7. Ситник О.В. Економічна сутність інвестиційної привабливості підприємства та її характеристики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 23. С. 127–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_23_27 (дата звернення: 03.06.2020).
8. Ястремська О.М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади : монографія. Харків : ІНЖЕК, 2003. 488 с.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.01.2021).
10. Обсяги реалізації промислової продукції зменшилися майже на 3% – Держстат. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3169411-obsagi-realizacii-promislovoi-produkcii-zmensilisa-majze-na-3-derzstat.html> (дата звернення: 12.01.2021).
11. Промислове виробництво за січень-листопад скоротилося на 6,2% – Держстат. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3160668-promislove-virobnictvo-zasicenlistopad-skorotilosana-na-62-derzstat.html> (дата звернення: 12.01.2021).
12. Експерт: Найбільші виклики для України – повільне економічне зростання та несприятлива демографія. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3155163-ekonomichne-zrostanna-ekspert-vvazae-so-ukraina-nazdoganitime-polsu-50-rokiv.html> (дата звернення: 14.01.2021).
13. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія. Київ : НІСД, 2009. 178 с.
14. Инвестиционный климат в Украине ухудшился. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/investitsionny-klimat-ukraine-uhudshilsya-1562068811.html> (дата звернення: 14.01.2021).
15. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України. Капітальні інвестиції (січень-вересень 2020 року). URL: [file:///c:/users/%d0%9f%d0%be%d0%bb%d1%8c%d0%b7%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8c/downloads/ki_9m_2020%20\(2\).pdf](file:///c:/users/%d0%9f%d0%be%d0%bb%d1%8c%d0%b7%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8c/downloads/ki_9m_2020%20(2).pdf) (дата звернення: 14.01.2021).
16. Кулик А.М., Корецька О.В. Економічна сутність поняття інвестиційної привабливості *Вісник НТУ «ХПІ»*. Серія «Економічні науки». 2018. № 15(1291). С. 7–11.
17. Карлоф Б. Деловая стратегия. Москва : Экономика, 1991. 239 с.

References:

1. Blank, I.A. (2003) Upravlinnia investytsiiamy pidpriemstva [Investment Management Company]. Kyiv: Nika, 83–93 pp. (in Ukrainian)
2. Zaghorodnij A.Gh., Voznjuk Gh.A., Partyn Gh.O. (2005) Investycijnij slovnyk: navch. posibnyk [Investment dictionary: textbook. manual]. Lviv: Beskyd it, 512 p. (in Ukrainian)
3. Kojuda O. P. (2003) Investycijna pryvabylivstj pidpryjemstva v umovakh transformaciji ekonomiky: avtoref. dys. ... kand. ek. nauk: 08.06.01 [Investment attractiveness of the enterprise in the conditions of transformation of economy: author's ref. dis. ... cand. ek. science: 08.06.01]. Kharkiv, 20 p. (in Ukrainian)
4. Majorova T.V. ta in. (2012) Aktyvizacija investycijnogho procesu v Ukraini: kolektyvna monohrafija [Activation of investycijnogho process in Ukraine: kolektyvna monohrafija]. Kyiv: KNEU, 472 p. (in Ukrainian)
5. Savchuk L.M. ta in. (2019) Teorija ta metodologhija formuvannja investycijno-finansovoi strateghiji rozvytku sub'ektiv nacionaljnogho ghospodarstva: monohrafija [Theory and methodology of formation of investment and financial strategy of development of subjects of national economy: monograph]. Dnipro: Zhurfond, 420 p. (in Ukrainian)
6. Sazonecj I.L., Fedorova V.A. (2014), Investuvannja: mizhnarodnyj aspekt: navch. posib. [Investing: international aspect]. Kyiv: Centr uchbovoho literatury, 272 p. (in Ukrainian)
7. Sytnyk O.V. (2015) Ekonomichna sutnistj investycijnoji pryvabylivosti pidpryjemstva ta jiji kharakterystyky [The economic essence of the investment attractiveness of the enterprise and its characteristics]. *Investyciji: praktyka ta dosvid*, no. 23, 127–130 pp. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_23_27 (accessed 03 June 2020). (in Ukrainian)
8. Jastremsjka O.M. (2003) Investycijna dijalnistj promyslovykh pidpryjemstv: metodologhichni ta metodychni zasady: monohrafija [Investment activity of industrial enterprises: methodological and methodical bases: monograph]. Kharkov: VD «INZhEK», 488 p. (in Ukrainian)
9. Oficijnyj sajt Derzhavnoji sluzhby statystyky Ukrainy [Official site of the State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 12 January 2021). (in Ukrainian)
10. Obsjaghy realizaciji promyslovoji produkciji zmenshylsja majzhe na 3% – Derzhstat [Sales of industrial products decreased by almost 3% – Gosstat]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3169411-obsjagi-realizaciji-promislovoi-produkciji-zmenisilisa-majze-na-3-derzstat.html> (accessed 12 January 2021). (in Ukrainian)
11. Promyslove vyrobnyctvo za sichenj-lystopad skorotylsja na 6,2% – Derzhstat [Industrial production in January-November decreased by 6.2% – Gosstat]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3160668-promislove-virobnictvo-za-sicenlistopad-skorotilosja-na-62-derzstat.html> (accessed 12 January 2021). (in Ukrainian)
12. Ekspert: Najbiljsji vyklyky dlja Ukrainy – poviljne ekonomichne zrostannja ta nesprijatlyva demohrafija [Expert: The biggest challenges for Ukraine are slow economic growth and unfavorable demographics]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3155163-ekonomichne-zrostanna-ekspert-vvazae-so-ukraina-nazdoganitime-pol-su-50-rokiv.html> (accessed 14 January 2021). (in Ukrainian)
13. Zhailo Ja. A. (2009), Teorija ta praktyka formuvannja efektyvnoji ekonomichnoji strateghiji derzhavy: monohrafija [Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state: a monograph]. Kyiv: NISD, 178 p. (in Ukrainian)
14. Ynvestycyonnyj klymat v Ukrainy ukhudshylsja [The investment climate in Ukraine has deteriorated]. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/investitsionnyy-klimat-ukraine-uhudshilsya-1562068811.html> (accessed 14 January 2021). (in Ukrainian)
15. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torghivli ta siljskogho ghospodarstva Ukrainy kapitalni investyciji (sichenj-veresenj 2020 roku) [Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine capital investments (January-September 2020)]. URL: [file:///c:/users/%d0%9f%d0%be%d0%bb%d1%8c%d0%b7%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8c/downloads/ki_9m_2020%20\(2\).pdf](file:///c:/users/%d0%9f%d0%be%d0%bb%d1%8c%d0%b7%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8c/downloads/ki_9m_2020%20(2).pdf) (accessed 14 January 2021). (in Ukrainian)
16. Kulyk A.M., Korecjka O.V.(2018) Ekonomichna sutnistj ponjattja investycijnoji pryvabylivosti [Economic essence of the concept of investment attractiveness]. *Visnyk NTU «KhPI»*. Serija: *Ekonomichni nauky*, no. 15(1291), 7–11 pp. (in Ukrainian)
17. Karlof B. (1991) Delovaja strateghija [Business strategy]. Moscow : Ekonomyka, 239 p. (in Russian)